

Det globala Syd talar

Det globala Syd talar

Den globala övergången från nykolonialism till suveränt oberoende.

I min förra kommentar diskuterade jag toppmötet mellan 77-gruppen och Kina i Havanna den 15-16 september 2023. Jag gick igenom de viktigaste begreppen och förslagen i slutdeklarationen, som godkändes genom proklamation av toppmötet och offentliggjordes av Kubas utrikesministerium den 16 september. Dessutom betonade jag ett tema som jag hade urskiljt under de två dagarnas tal av statscheferna, särskilt från företrädarna för de fattigaste nationerna, nämligen behovet av vetenskaplig och teknisk utveckling som grund för ekonomisk utveckling, som uppnås genom samarbete Syd-Syd, av och för folken i Syd, utan att längre förvänta sig samarbete från Nord.

Idag fortsätter jag med att granska diskurserna vid toppmötet och väljer ut några av de mer framträdande ledarna från det globala Syd.

Invigningstal av Kubas president Miguel Díaz-Canel

I sitt invigningstal noterade Kubas president Miguel Díaz-Canel att gruppen bildades för nästan 60 år sedan av 77 länder i förhoppningen att de tillsammans skulle kunna ta itu med och övervinna sina gemensamma svårigheter. Idag består gruppen av 134 nationer, där 80 procent av världens befolkning bor, och den har det oerhörda ansvaret att på den internationella arenan företräda intressena hos majoriteten av världens nationer. Han noterade att toppmötet ger tillfälle till kollektiva överläggningar i en anda av solidaritet och samarbete, där man söker enighet i försvaret av majoritetens intressen. Vi måste vara inriktade på att uppnå konkreta resultat, påpekade han, och påminde om Hugo Chávez ord, att "presidenterna går från toppmöte till toppmöte, medan folken går från avgrund till avgrund".

Den kubanske presidenten förklarade att så länge Nord formar världen efter sina intressen på bekostnad av resten, är det Syds ansvar att ändra spelreglerna. Under de senaste sextio åren har diplomatiska ansträngningar för att förändra de orättvisa reglerna för internationella ekonomiska relationer varit fruktlösa, men vi är idag fler och med större mångfald än någonsin, noterade Díaz-Canel, medvetna om att vi är de främsta offren för den nuvarande multidimensionella krisen i världen. Enighet och samarbete är den enda framkomliga vägen, inte bara för Syd utan för hela mänskligheten.

Díaz-Canel konstaterade att innovativ vetenskap och teknik spelar en avgörande roll för att främja ekonomisk produktivitet; de är grundpelarna för mänskligt välbefinnande och socioekonomisk utveckling. Idag upplever vi den största vetenskapligt-tekniska revolution som mänskligheten har upplevt, som förändrar livet och automatiserar även de mest elementära processerna i människors

liv. Den tekniska utvecklingen har kopplat samman världen och har eliminerat avstånd på tusentals mil med ett enkelt klick. Den har påskyndat den vetenskapliga forskningen och gett människan förmågan att förbättra sina livsvillkor.

Men dessa möjligheter är inte inom räckhåll för alla, förklarade Díaz-Canel. Skapandet och spridningen av teknik för avancerad digital produktion är mycket svag i de flesta länder i Syd. I stället för att använda tekniska framsteg för att bidra till att övervinna orättvisor och hot mot mänskligheten, tenderar de dessutom att användas som vapen för att fördjupa klyftorna och skydda det exploateringsystem som i århundraden har skapat rikedomar åt de gamla kolonialmakterna.

En annan del av den globala verkligheten är att uppfinningar patenteras. Díaz-Canel noterade att denna praxis fyller de stora transnationella företagens fickor i de mäktigaste länderna, och den gör övriga ekonomier mer bräckliga. Detta tvingar utvecklingsländerna att införa lagar för att skydda sina immateriella rättigheter, vilket hindrar spridningen av kunskap och utgör en spärr för den roll som vetenskap och teknik borde spela i utvecklingen.

Vi har en skyldighet att ändra reglerna, och vi kan bara göra det om vi mobiliserar oss för en gemensam aktion, förklarade han. Vår främsta uppgift borde vara att misskreditera de forskningsparadigm som begränsas av Nords kulturella antaganden och perspektiv och därmed berövar det internationella forskarsamhället ett betydande intellektuellt kapital. Utgångspunkten för våra nationer borde vara att rädda förtroendet för det mest dynamiska i våra samhällen, nämligen människans kreativitet. Att frigöra denna kapacitet är nyckeln till att förverkliga löftet om hållbar utveckling genom innovativ vetenskap och teknik.

I sammanhanget pekade den kubanske presidenten på fördelarna med *Initiativet för global utveckling*, som lagts fram av Folkrepubliken Kinas president Xi Jinping. Díaz-Canel konstaterade att det är ett inkluderande och sammanhängande förslag om behovet av en ny rättvis och jämlik internationell ordning, där kunskap är en av de högsta prioriteringarna för det internationella systemet.

Ledande röster från det globala Syd

Li Xi anlände till G77:s toppmöte i Havanna som **särskilt sändebud för Kinas president Xi Jinping**; han är medlem av politbyrån för Kinas kommunistparti. Li erkände Kubas ansträngningar att förena krafterna i utvecklingsländerna för att möta de globala utmaningarna, som inkluderar USAs avsikt att upprätthålla en ensidig hegemoni.

Li konstaterade att tillväxtmarknaderna och utvecklingsländerna nu står för nästan 80 procent av den ekonomiska tillväxten i världen. Den ekonomiska dynamiken i utvecklingsländerna är en följd av samarbetet Syd-Syd, som spelar en allt viktigare roll i utvecklingsländernas kollektiva uppgång och främjar en stabil tillväxt i världsekonomin.

Li hävdade att Kina, som det största av utvecklingsländerna och som en naturlig medlem av det globala Syd, är berett att arbeta med Kuba och övriga medlemmarna i G77 för att inleda ett nytt kapitel i samarbetet Syd-Syd i strävan efter ökad solidaritet och utveckling. Vi befinner oss i ett historiskt ögonblick, noterade han, där samarbetet Syd-Syd ökar och utvecklingsländerna, inklusive Kina, får mer kraft. Kina förblir engagerat i byggandet av ett system med innovativ teknik för att öka samarbetet Syd-Syd, minska underutvecklingen och gå vidare mot hållbar utveckling.

Nicolás Maduro, Venezuelas president, förklarade att Kuba är som en moder för folken i Syd, motståndets epicentrum. Havanna är därför den bästa platsen för ett toppmöte mellan nationerna i Latinamerika, Afrika och Asien. Våra folk måste bana sin egen väg, förklarade han; vi bör inte acceptera diktaten från någon makt med kolonialistiska avsikter. Det tjugoförsta århundradet kommer att bli Syds århundrade, de fria folkens århundrade, befriade från nykolonialismen, om de fortsätter att främja samarbetet Syd-Syd när det gäller kunskap, teknik, hälsa, jordbruk och livsmedelsproduktion, utveckling av industrin och telekommunikation.

Daniel Ortega, Nicaraguas president, förklarade att vi i sextio år har bevittnat försöken att störta socialismen på Kuba, som har ett fullständigt rättvist system. Tack vare Fidels lärdomar har det kubanska folket varit kapabelt att stå emot under svåra förhållanden.

Kuba är en fyrbåk som tar initiativ för att utveckla sina egna krafter och visar att det är möjligt att fortsätta kampen. Kubas kamp är vår kamp, förklarade han. Nicaraguas president bekräftade sitt stöd för G77 plus Kina och dess roll i försvaret av folken i Syd, som under lång tid har varit offer för kapitalistisk exploatering.

Mahmoud Abbas, Palestinas president, tackade Kubas president Díaz-Canel för inbjudan till toppmötet, som gör de utmaningar som folken i Syd står inför mer synliga. Han bekräftade sitt engagemang för en global agenda för en gemensam framtid för folken i Syd, utifrån principerna om rättvisa och jämlikhet, även för dem som har berövats sin rätt till frihet, vilket är fallet med det palestinska folket. Otilräcklig utveckling i Palestina skiljer sig från resten av världen, eftersom situationen grundas på rassegregering och ockupation som införts av Israel, som för en politik som kväver utvecklingen i vårt land. "Jag frågar mig själv, när vi står inför en global kris och inflation som gör det svårt att få tag på mat och bränsle, om det inte är dags att sätta stopp för denna historiska orättvisa mot det palestinska folket. Ockupationen borde få ett slut." Den palestinske statschefen förklarade också att "vi har förtroende för att G77 plus Kina kommer att fortsätta att stödja oss. Vi försäkrar våra partner i gruppen att det palestinska folket kommer att fortsätta att göra motstånd och kämpa för sina rättigheter."

Alberto Fernández, Argentinas president, konstaterade att vi lever i en övergångstid från en epok till en annan. Tecknen på epokskiftet är bland annat framväxten av två enorma makter, Kina och Indien, krisen i Europa och kriget mellan Ryssland och Ukraina. Ändå fortsätter Världsbanken och Internationella valutafonden att tillämpa samma ortodoxa logik som förde världen till ett krisläge, som kännetecknas av att rikedomarna koncentreras till ett fåtal och att fattigdomen sprids till miljontals människor i världen. Vi måste få ett slut på detta en gång för alla. Vi måste förändra en internationell finansordning som fortsätter att fungera enligt samma regler som utvecklades för årtionden sedan, som inte svarar mot behoven hos folken i Syd, och som dessutom är orättvisa. Vi i det globala Syd har ett kraftfullt verktyg, eftersom vi producerar de livsmedel, den energi och det litium som världsekonomin centrum behöver. Vi är därför ägare av vår framtid. Men vi måste vara kapabla att utveckla vår egen vetenskap och teknik och lämna beroendet av andra bakom oss. Vi måste vara beredda att använda oss av teknik som suveräna nationer som utövar sin rätt till självbestämmande.

Roosevelt Skerri, Samväldet Dominicas president och f.n. ordförande i Caricom (Karibiska gemenskapen). Han hävdade att multilateralt samarbete inom G77 plus Kina är nödvändigt för att stimulera tekniska innovationer och säkerställa en sammanhängande ekonomisk utveckling som kan anpassa sig till effekterna av externa kriser och tillgodose behoven när det gäller utbildning, hälsa, information, infrastruktur, livsmedel, energi och klimatförändringar. Dessutom stärker samarbetet Syd-Syd förtroendet, den ömsesidiga respekten och vänskapen mellan människor när de arbetar tillsammans för en värld som är mer jämlik, hållbar och välmående.

Rouhollah Dehghani Firouz Abadi, Irans vicepresident med ansvar för vetenskap, teknik och ekonomi, betonade att lösningen på de utmaningar som det globala Syd står inför är övergången från en ekonomi som drivs av manuellt arbete och naturresurser till en ekonomi som bygger på teknik och innovation. Iran har för sin del under de senaste två decennierna aktivt främjat tillväxten av högteknologiska industrier med hjälp av incitament och politiska åtgärder, särskilt en lag som ger stöd till kunskapsbaserade företag med potential att omvandla ekonomins produktionskapacitet. På liknande sätt har det globala Syd den innovativa vetenskap och teknik som kan bidra till omvälvande lösningar när det gäller klimatförändringar, luftföroreningar, vattenbrist, energibrist och storstäders trafikstockningar. Vi förverkligar våra egna tekniska lösningar genom att investera i gemensamma projekt för fruktbart samarbete inom vetenskap och teknik, som kommer att bana väg för en mer välmående framtid.

Xiomara Castro Sarmiento, Honduras president, sa att det är en ära att delta i ett toppmöte på Kuba, ett land som är symbolen för latinamerikansk värdighet, ett land som har vunnit en framträdande plats i historien för sitt motstånd mot USAs folkmordsliknande blockad. Castro Sarmiento deltog i konferensen som Honduras statschef och även som representant för Gemenskapen för Latinamerikas och Karibiens stater (CELAC), vars ordförandeskap Honduras kommer att ta över i januari 2024. Hon påpekade att hon är den första kvinnliga presidenten i Honduras tack vare stödet från ett folk i motstånd efter statskuppen mot den demokratiskt valda presidenten Manuel Zelaya, ett brott i den honduranska politiska processen som gjorde det möjligt för en korrupt elit att göra landet till ett skatteparadis.

Hon konstaterade att valsegern 2021 markerade början på strukturella förändringar till förmån för folket och naturen. Hennes

regering strävar efter att bygga demokratisk socialism för att avsevärt förbättra människors livskvalitet. Hon betonade att Honduras verkliga oberoende är på väg att uppnås, och hon uttryckte hoppet om att Latinamerika kommer att vara en region med fred, social rättvisa och socialism.

Hon betonade vikten av att bevara enigheten i 77-gruppen och i CELAC, vilket är nödvändigt för att avskaffa de sanktioner, nykolonialism och krig som orsakar så mycket lidande och smärta i världen. Tiden är inne för att sätta stopp för den massiva privatiseringen av våra nationers territorier, förklarade hon. Hon påminde om de viktiga bidragen från de ledare i regionen som bildade CELAC, däribland Fidel, Chávez, Lula, Rafael, Evo och Nicolás Maduro, i strävan efter en mer rättvis och alternativ form av regional integration.

Slutsats - Den globala övergången från nykolonialism till suveränt oberoende

När välkända revolutionära ledare för folken i tredje världen inledde sin historiska kamp för en alternativ och mer rättvis internationell världsordning i Bandung 1955, agerade de på uppdrag av tjugonio nyligen självständiga afrikanska och asiatiska nationer som just hade börjat upptäcka fallgroparna med självständighet i den framväxande nykoloniala världsordningen. I dag har tredje världens kamp nått ett engagerat deltagande av mer än hundra regeringar som representerar majoriteten av mänskligheten. Flera av dessa regeringar styr dynamiska ekonomier som är aktiva deltagare i vår tids tekniska revolution och som kan omsätta sin alternativa vision i praktiken, vilket de gör steg för steg. Dessutom har kampen nått en mogen ideologisk medvetenhet, tack vare ledarskapet från bland annat Kina och Kuba.

Jag har länge trott att nyckeln till vår förståelse i samhällena i Norr är att lyssna på rösterna från dem som är ledare för de antikoloniala och antiimperialistiska rörelserna i tredje världen. Av detta lyssnande kan vi idag dra slutsatsen att vi är vittnen till en världsomspännande historisk övergång från nykolonialism till ett alternativt världssystem som ännu inte har fått något namn, men som kännetecknas av normer och praxis som respekterar nationernas verkliga suveränitet. Övergången drivs på av folkens antiimperialistiska rörelser i alla jordens en gång koloniserade regioner, och bland dess ledare finns de statsöverhuvuden som har deklarerat att de vill bygga socialismen. Det är en kraft så mäktig att "inte ens mäktiga arméers marscherande kan stoppa den", för att erinra om Dr. Kings ord.

För USA är det moraliska valet grundläggande. Det kan fortsätta att vara världens främsta källa till förstörelse och barbari, eller så kan det återerövra den värdighet som det hade när det, trots sina brister, framförde Thomas Jeffersons odödliga ord, som skulle omfamnas av världens folk ett och ett halvt sekel efter att de först yttrades: "Vi anser att dessa sanningar är självklara: alla människor är skapade lika, och de har av sin skapare utrustats med vissa oförytterliga rättigheter."

Charles McKelvey 230923 / cv (något nedkortat)

The Global South speaks

Gillar du det Svensk-Kubanska Föreningen gör?

Vill du bidra till kampen mot den omänskliga blockaden?

Swisha en tjuga eller valfri summa till

123 589 0975 eller pg **40 54 11 – 0**

Ett ännu mer betydelsefullt stöd är medlemskap!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap

(150 kr för pensionärer, arbetslösa och studerande)

– samma swish/pg som ovan